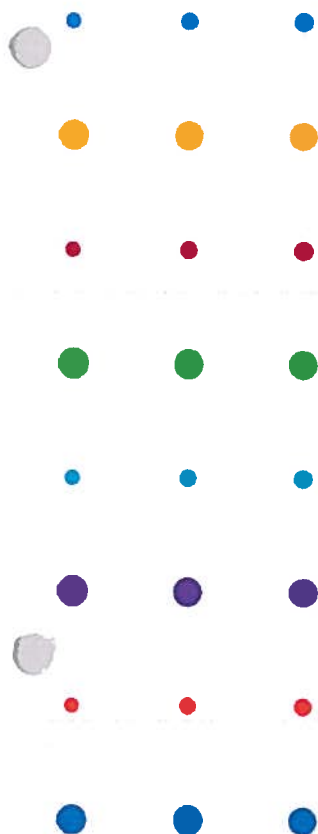

Nieuwe Driemanspolder
Actualiserend
natuurwaardenonderzoek

DHV B.V.

Hoogheemraadschap van Rijnland

juli 2009
Definitief

Nieuwe Driemanspolder

Actualiserend

natuurwaardenonderzoek

DHV B.V.

dossier : C3730.01.001

registratienummer : WA-LW20082082

versie : 2

Hoogheemraadschap van Rijnland

juli 2009
Definitief

INHOUD

BLAD

1	INLEIDING	3
2	PLANGEBIED	5
3	METHODIEK	7
4	RESULTATEN	9
5	CONCLUSIES	13
6	COLOFON	15

1 INLEIDING

De Nieuwe Driemanspolder ligt tussen de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Den Haag en is een open agrarisch gebied met akkers, weilanden met schapen, koeien en sloten. Betreffende gemeenten willen, in samenwerking met de provincie Zuid-Holland en de Hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland, dit gebied vanwege de verwachte klimaatverandering herinrichten als waterberging voor seizoen- en piekberging, gecombineerd met natuur- en recreatiegebied.

Vanwege de voorgenomen ontwikkelingen in de Nieuwe Driemanspolder is een ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen zoals beschreven in artikel 11, ex art. 75 van de Flora- en faunawet voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis, bergeend, bosrietzanger, fuut, gele kwikstaart, graspieper, grauwe gans, grutto, ijsvogel, Kievit, kleine karekiet, kleine zwaan, knobbelzwaan, kolgans, krakeend, kuifeend, meerkoet, patrijs, scholekster, slobbeend, tureluur, veldleeuwerik, waterhoen en de wilde eend. Tevens is voor bittervoorn en de kleine modderkruiper ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 13, lid 1 van de Flora- en faunawet, voor de periode van 1 januari 2010 tot en met 31 december 2014. De ontheffing is verleend voor de soorten bittervoorn en kleine modderkruiper (kenmerk FF/75C/2008/0132). Voor de overige soorten is geen ontheffing nodig gebleken.

De Stichting Werkgroep Groenbeheer Nootdorp-Leidschendam heeft bezwaar gemaakt tegen de verleende ontheffing. De ontheffing is niet geldig voor meerdere broedvogelsoorten, waaronder de drie broedparen van de steenuil in het gebied langs de Voorweg tussen de huisnummers 135 t/m 175. De steenuil is een uitgesproken standvogel waardoor zowel de broedplaats als ook het territorium het gehele jaar bescherming geniet in het kader van de Flora- en faunawet.

Op verzoek van het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft DHV vervolgens het herinrichtingsplan van de Nieuwe Driemanspolder (ref. C3730.01.001, d.d. juni 2009) aangepast, aan de hand van effectieve maatregelen gericht op de duurzame instandhouding van de steenuil. Deze aanpassingen pakken tevens gunstig uit voor de kerkuil en torenvalk, omdat deze soorten biotopen gebruiken die deels vergelijkbaar zijn met de steenuil.

Vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel zijn in 2009 enkele aanvullende inventarisaties uitgevoerd om de onderzoeksgegevens uit 2004 van Van der Goes en Groot te actualiseren. Hierbij is in het bijzonder gelet op aanwezigheid van rugstreepkruipers en ransuilen, en in meer algemeen zin ook op aanwezigheid van vleermuizen. In het voorliggende rapport worden de resultaten van deze aanvullende inventarisaties beschreven. Dit rapport dient als aanvulling op het Mitigatie- en compensatieplan van de Nieuwe Driemanspolder van DHV B.V. (C3730.01.001).

2 PLANGEBIED

De ligging van de Nieuwe Driemanspolder is weergegeven in Figuur 1. Deze polder bestaat op dit moment voornamelijk uit open agrarisch gebied tussen Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer (zie Figuur 2). De Nieuwe Driemanspolder maakt deel uit van een droogmakerij in het veenweidegebied in dit deel van Zuid-Holland en is laaggelegen, van -4,75 meter tot - 5,25 m beneden NAP. De ondergrond bestaat voornamelijk uit zeeklei- en zandgronden. Ecologisch van belang zijn met name het centrale deel, dat een waardevolle weidevogelstand herbergt en de watergangen, waarin bijzondere plant- en vissoorten voorkomen.

In het gebied zijn cultuurhistorische elementen aanwezig die de ontstaansgeschiedenis van de polder laten zien, zoals de verkavelingrichting, de Landscheiding tussen de hoogheemraadschappen van Delfland en Rijnland en de molengang langs de Molenvaart.

Het huidige landgebruik is voornamelijk agrarisch: in het noordelijk deel bevinden zich weilanden voor de veeveelt, in het zuidelijk deel zowel weiland als bouwland. Bewoning is beperkt en geconcentreerd in bebouwingslinten langs de Voorweg en Wilsveen aan de randen van de polder. Ontsluiting van de polder vindt nu plaats via de N469 en, in mindere mate, via de Voorweg en Kostverlorenweg.

Figuur 1 Ligging plan- en onderzoeksgebied.

Het plangebied van de herinrichting, de Nieuwe Driemanspolder, wordt begrensd door de bebouwingslinten van Wilsveen en Voorweg, Zoetermeerse Rijkweg (N469) en de Landscheiding. Het plangebied is aan de westkant begrensd door de woonwijk Leidschenveen.

Figuur 2 overzichtfoto Nieuwe Driemanspolder

3 METHODIEK

Er zijn door meerdere ecologische bureaus in voorjaar en zomer 2009 inventarisaties uitgevoerd. Dit is bewust gedaan, om waarnemerseffecten uit te sluiten. De bezoeken zijn in de avond en nacht uitgevoerd omdat geluisterd moest worden naar de rugstreepvleermuizen; zodoende konden en passant de vleermuizen met behulp van batdetectors worden gescand. Zie onderstaande tabel voor een overzicht van de inventarisatieronden.

Datum veldbezoek	Uitgevoerd door	Bijzonderheden
19 mei 2009	Adviesbureau E.C.O-Logisch	Avondbezoek; rugstreepvleermuizen
2 juni 2009	DHV	Avondbezoek; kooractiviteit rugstreepvleermuizen
16 juni 2009	Natuur-Wetenschappelijk Centrum	Avondbezoek; ransuilen, rugstreepvleermuizen
25 juni 2009	DHV	Avondbezoek; rugstreepvleermuizen
11 juli 2009	Adviesbureau E.C.O-Logisch	Nachtbezoek; vleermuizen

Veldbezoek 19 mei

Ten behoeve van de inventarisatie van de rugstreepvleermuizen en ransuil is dinsdag 19 mei 2009 door onderzoeksbureau E.C.O.- Logisch een bezoek aan de Nieuwe Driemanspolder gebracht, vanaf een uur voor zonsondergang tot drie uur na zonsondergang. Tijdens deze inventarisatie is vanaf de randen van het plangebied geluisterd naar kooractiviteit van de Rugstreepvleermuizen. Hierbij is eveneens gebruik gemaakt van de Hoogeveenseweg, een onverharde weg in de polder, de Landscheiding ten zuidwesten van het plangebied, de oprit van familie Bosch aan Voorweg 175 en de werkweg aan de Leidschendamseweg, om zo verder de polder in te kunnen. Daarnaast is tevens de begraafplaats aan de Wilsveen bezocht. Als aanvulling op deze werkzaamheden is met behulp van een bat-detector gezocht naar de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied.

Veldbezoek 2 juni

Op 2 juni is door Ilco van Woersem van DHV een nachtelijk veldbezoek uitgevoerd. Hierbij is wederom om meerdere locaties geluisterd naar roepende rugstreepvleermuizen, ransuilen, kikkers en vleermuizen. Ook is gelet op jagende uilen.

Veldbezoek 16 juni

Ten behoeve van de inventarisatie van de rugstreepvleermuizen en ransuil is 16 juni 2009 door het Natuur-Wetenschappelijk Centrum een bezoek aan de Nieuwe Driemanspolder gebracht. Daarbij is de hele onderzoekslocatie onderzocht op ransuilen en rugstreepvleermuizen. Gedurende de avond werden de rugstreepvleermuizen geïnventariseerd aan de hand van de paarroep. Roepende mannetjes werden gestimuleerd door een opname van de paarroep af te spelen. Daarbij werd tevens gelet op de aanwezigheid van ransuilen en andere natuurwaarden.

Veldbezoek 25 juni

In de late middag en avond van 25 juni is door Ilco van Woersem van DHV een rugstreepvleermuizenonderzoek uitgevoerd. Hierbij is op 5 punten in de Nieuwe Driemanspolder geluisterd naar roepende mannetjes. Er is ook gelet op aanwezigheid van vogels en vleermuizen.

DHV B.V.

Veldbezoek 11 juli

Door adviesbureau E.C.O.Logisch is op 11 juli een nachtbezoek aan de Nieuwe Driemanspolder uitgevoerd. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan aanwezige vlemuizen rondom enkele gebouwen aan de Voorweg.

4 RESULTATEN

Alle resultaten van de veldbezoeken zijn samengevat in Figuur 3. Aanwezigheid van zeer algemene soorten over grotere vlakken, of melding van alleen geluiden, zijn in de tekst uitgewerkt.

Figuur 3 Overzicht waargenomen soorten tijdens veldbezoeken.

▲ insteek- en luisterpunten

19 mei en 11 juli;

● gewone dwergvleermuis (op 19 mei) en ● gewone dwergvleermuis (op 11 juli)

● ransuil

● watervleermuis

● kerkuil

● patrijs

25 juni;

● ruige dwergvleermuis

Resultaten veldbezoek 19 mei

Rugstreepad

Binnen het plangebied is tijdens deze inventarisatieronde geen rugstreepad waargenomen.

Ransuil

Tijdens het locatiebezoek is slechts één waarneming gedaan van een ransuil. Dit exemplaar bevond zich in een boom op de Landscheiding in het noordwesten van het plangebied.

Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn op enkele locaties vleermuizen waargenomen. Het betreft hier een foeragerende gewone dwergvleermuis bij de boerderij van familie Bosch aan de Voorweg 175, alsmede een foeragerend exemplaar boven de watergang ten westen van de Landscheiding. Op de laatste locatie is tevens een foeragerende watervleermuis vastgesteld.

Overige soorten

De uilenkast ten behoeve van de steenuil bij de boerderij van familie Bosch aan de Voorweg 175, is in gebruik genomen door een paar spreeuwen. Daarnaast is langs het onverharde pad in het verlengde van de Hoogeveenseweg de patrijs waargenomen. Tevens is verspreid door de polder de meerkikker waargenomen, als ook de kerkuil. Het betrof hier een tweetal kerkuilen, welke zich nabij de valkenkast op de begraafplaats aan de Wilsveen bevonden. Onder deze valkenkast zijn tevens enkele braakballen aangetroffen. Deze zijn, gezien formaat, vorm en samenstelling waren echter van een torenvalk afkomstig. In deze braakballen zijn schedelresten van de veldmuis aangetroffen.

Figuur 4 Torenvalkkast van begraafplaats Wilsveen en braakbal van torenvalk.

Resultaten veldbezoek 2 juni

Geen waarnemingen van ransuil en rugstreepad. Wel verspreid over het gebied roepende meerkikker, en middelste groene kikker, en geluiden van foeragerende ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Resultaten veldbezoek 16 juni

Tijdens de inventarisatie zijn geen rugstreepadden en ransuilen waargenomen. Wel zijn passerende en jagende vleermuizen waargenomen. Dit betrof de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Resultaten veldbezoek 25 juni

Tijdens het veldbezoek is op de vaste 5 insteekpunten in de Nieuwe Driemanspolder geluisterd naar roepende rugstreppadden, kikkers en vleermuizen. Er zijn veel meerkikkers gehoord. Tevens zijn in de weidegebieden enkele Kievieten, wulpen, gele kwikstaarten en torenvalken waargenomen. Langs het pad aan de oostzijde van het gebied (Zoetermeerse zijde) zijn veel hazen waargenomen. Rondom het gronddepot in het zuiden van het plangebied (nabij Leidschendamseweg) zijn minstens twee foeragerende ruige dwergvleermuizen aangetroffen.

Figuur 5 Geschikt ondiep voortplantingswater rugstreppad bij gronddepot (waarin ze echter niet voorkomen).

Resultaten veldbezoek 11 juli

Tijdens nachtbezoek van 11 juli zijn bij de woning aan Voorweg 175 3 gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Deze zijn 5 kwartier voor zonopkomst weggevlogen richting Zoetermeer. Bij de panden rondom Voorweg 163 en 163 A zijn een aantal gewone dwergvleermuizen foeragerend aangetroffen (waarvan 1 exemplaar in een stal). Deze zijn 3 kwartier voor zonopkomst weggevlogen richting Zoetermeer.

Figuur 6 De Nieuwe Driemanspolder, gezien vanaf het Wilsveen

5 CONCLUSIES

In totaal zijn 5 veldbezoeken uitgevoerd in de Nieuwe Driemanspolder. Hier is in het bijzonder aandacht besteed aan de aanwezigheid van rugstreepad en ransuil binnen het plangebied. Op basis van de veldbezoeken kan geconcludeerd worden dat binnen het plangebied geen rugstreepadden aanwezig zijn. Wel is één ransuil in een boom aangetroffen op de noordwestelijke grens van het plangebied. Omdat 2009 een extreem slecht muizenjaar is, zullen de ransuilen in 2009 geen jongen hebben grootgebracht, net zoals elders in Nederland kerkuilen, buizerds en steenuilen zeer slechte broedresultaten hebben of het broeden een jaartje hebben overgeslagen.

Nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten en ransuilen zijn, indien nog in functie, jaarrond beschermd. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waarin zij eerder gebroed hebben. Echter, bij een ingreep hoeft niet ieder oud kraaiennest in een territorium gespaard te worden, zolang er maar genoeg nestgelegenheid aanwezig blijft. Dit betekent dat, *mocht er sprake zijn van aantasting van een nest met voorgenomen plannen*, hieraan wordt voldaan met het aangepaste herinrichtingsplan van de Nieuwe Driemanspolder (ref. C3730.01.001, d.d. juni 2009). In 2009 is echter geen broedgeval van ransuilen vastgesteld.

Samenvattend kan gesteld worden dat er geen beperkingen in het kader van de Flora- en faunawet gelden ten aanzien van de rugstreepad en de ransuil.

Ten aanzien van vleermuizen kan geconcludeerd worden dat het plangebied wordt gebruikt door verschillende vleermuizen als jachtgebied en/of vliegroute. Het betreft hier de gewone dwergvleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis. Met de plannen voor de herinrichting van de Nieuwe Driemanspolder wordt voor vleermuizen geen essentieel foerageergebied vernietigd. Waarschijnlijk zal de nieuwe inrichting zelfs beter foerageergebied opleveren voor genoemde soorten aangezien in veel waterovergangen en variatie in het landschap wordt voorzien. Wanneer echter blijkt dat sloop van gebouwen nodig is, is aanvullend onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk.

Naast de bovengenoemde zwaar beschermde soorten zijn ook enkele andere soorten waargenomen: de spreeuw, patrijs, meerkikker, en middelste groene kikker. Dit zijn soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend wordt voor artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits aan de zorgplicht wordt voldaan. Voor deze soorten gelden geen beperkingen in het kader van de Flora- en faunawet.

Tevens is de kerkuil waargenomen. Nesten van de kerkuil zijn, indien nog in functie, jaarrond beschermd. Het vervangen, repareren of in de directe omgeving verplaatsen van een kast of nest van één van deze soorten wordt niet gezien als een overtreding van artikel 11, zolang er maar voldoende nestgelegenheid beschikbaar blijft en dit niet tijdens het broedseizoen plaatsvindt. Dit betekent dat, *mocht er sprake zijn van aantasting van een nest met voorgenomen plannen*, hieraan wordt voldaan met het aangepaste herinrichtingsplan van de Nieuwe Driemanspolder (ref. DHV B.V.: C3730.01.001, d.d. juni 2009).

6 COLOFON

Opdrachtgever	: Hoogheemraadschap van Rijnland
Project	: Nieuwe Driemanspolder
Dossier	: C3730.01.001
Omvang rapport	: 15 pagina's
Auteur	: Jeroen van Haasteren
Bijdrage	: Maartje Liefing
Interne controle	: Ilco van Woersem
Projectleider	: Ilco van Woersem
Projectmanager	: Saskia Mulder
Datum	: 17 juli 2009
Naam/Paraaf	:

DHV B.V.

Water

Laan 1914 nr. 35

3818 EX Amersfoort

Postbus 1132

3800 BC Amersfoort

T (033) 468 20 00

F (033) 468 28 01

www.dhv.nl